

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ БДЖІЛ, ДРІБНИХ ТВАРИН І ПТАХІВ

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

освітній ступінь Бакалавр

факультет Ветеринарна медицина

Розробник Леонід Корчан, доцент кафедри, к. вет. н.

Гарант: Тетяна ПАНАСОВА, доцент кафедри хірургії та акушерства, к.вет. н.

Полтава
2021 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інвазійні хвороби бджіл, дрібних тварин і птахів
Назва структурного підрозділу	Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> КОРЧАН Леонід, канд. вет. н., доцент кафедри <i>Контакти:</i> ауд. 69. (паразитологія та інвазійні хвороби) <i>e-mail:</i> parazitologia@pdaa.edu.ua <i>URL:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/korchan-leonid-mykolayovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з «Анатомія тварин», «Фізіологія тварин», «Латинська мова», «Патологічна фізіологія» «Хімія», «Лікарські рослини»

Заплановані результати навчання:

Мета навчальної дисципліни: є засвоєння знань по морфології та біології збудників цих хвороб, клінічного прояву їх, діагностики, розробки та впровадження методів лікування і профілактики.

Завдання навчальної дисципліни:

- робити епізоотологічне обстеження господарств;
- проводити методи прижиттєвої та посмертної лабораторної діагностики паразитозів бджіл, дрібних тварин і птиці;
- засвоюють техніку роботи з мікроскопом, музейними та гістологічними препаратами;
- навчаються визначати і описувати екстенсивність та інтенсивність інвазії паразитарних захворювань;
- призначати лікарські засоби за інвазійних захворювань.

Компетентності:

Загальні:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- Здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей).
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

– Прагнення до збереження довкілля.

Фахові:

– Здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

– Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби.

Способи мислення: наочно-дійове, теоретичне, аналітичне, творче, дискурсивне (логічне), емпіричне, професійне.

професійні, світоглядні і громадські якості: відповідальність, професійна самооцінка, професійна обізнаність; розвиток творчих здібностей, раціоналістичність; колективізм, критичне мислення, самоактивність.

морально-етичні цінності: справедливість, вихованість, мудрість, кмітливість, розсудливість, професійна обізнаність.

Програмні результати навчання:

1. Відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми.
2. Описувати фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.
3. Визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини.
4. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.
5. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.
6. Пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, дії інфекційних агентів, хірургічних та акушерсько-гінекологічних втручань.

Методи навчання:

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

За джерелом знань:

- 1) лекція
- 2) бесіда

Практичні методи:

- 1) лабораторні роботи

За логікою:

- 1) узагальнення
- 2) конкретизація

За ступенем керівництва:

Методи самостійної роботи вдома:

- 1) завдання самостійної роботи

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. *Протозойні хвороби птахів.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників протозоозів птиці, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 2. *Трематодози і цестодози птахів.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки трематодозів та цестодозів птахів, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 3. *Нематодози птахів.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників нематодозів птахів, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 4. *Арахно-ентомози птахів.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників арахно-ентомозів птахів, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 5. *Протозойні хвороби дрібних тварин.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників протозоозів дрібних тварин, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 6. *Трематодози і цестодози дрібних тварин.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників трематодозів і цестодозів дрібних тварин, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 7. *Нематодози дрібних тварин.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників нематодозів дрібних тварин, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 8. *Акарози і ентормози дрібних тварин.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників акарозів та ентормозів дрібних тварин, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Тема 9. *Інвазійні хвороби бджіл.*

За вказаною темою розглядають діагностичні ознаки збудників інвазійних хвороб бджіл, а також основні аспекти циклу розвитку паразитів, діагностику

захворювання, що включає епізоотологію, клінічні ознаки, патологоанатомічні дані та лікувально-профілактичні заходи.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – залік.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Робоча навчальна програма, презентації

Форми поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

Ведення конспекту (0–1 балів): ведення конспекту оцінюється залежно від якості роботи від 0 до балів за одну лекцію (2 академічні години):

0 балів – відсутній конспект теоретичного матеріалу з темами лекцій.

1 бали – є конспект теоретичного матеріалу з темами лекцій, де здобувач вищої освіти обов'язково повинен доцільно використовувати термінологію ветеринарної медицини, зазначені основні методи збору анамнезу, схеми лікування, діагностики, методи терапії та профілактики за інвазійних хвороб тварин.

Виконання завдань на лабораторних роботах (2 академічні години) (0–2 бали)

0 – балів – лабораторну роботу здобувач вищої освіти не виконав та не представив звіт.

1 – бал – лабораторна робота, в якій здобувач вищої освіти частково володіє термінологією з компонентів освітньої програми, описує фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології; частково визначає особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму про конкретному захворюванні; установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; збирає анамнестичні дані, застосовує ефективні методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин; виконав та представив звіт з наданою термінологією.

2 – бали – лабораторна робота, в якій здобувач вищої освіти відтворює термінологію з компонентів освітньої програми, описує фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології; визначає особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму про конкретному захворюванні; установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень. Вміє збирати анамнестичні дані, застосовує ефективні методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Здобувач виконав, представив та захистив звіт.

Виконання завдань по самостійній роботі: критерії оцінювання наведені в таблиці:

Бали	Здатність здобувача
0	ЗВО не дав відповіді на поставлені питання
1	ЗВО надав коротку відповідь із суттєвими помилками (менше 35% потрібної інформації) щодо: відтворює термінологію з компонентів освітньої програми; визначає особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму про конкретному захворюванні; вміє збирати анамнестичні дані, застосовує ефективні методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. не відтворено термінологію на латинській мові.
2	ЗВО опанував значну частину матеріалу, але надав неповну відповідь (менше 60% потрібної інформації) щодо: відтворює термінологію з компонентів освітньої програми, описує фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології; визначає особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму про конкретному захворюванні; установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень. вміє збирати анамнестичні дані.
4	опанував тему самостійної роботи й надав ґрунтовну відповідь з відповідною термінологією на латинській мові; описує фізико-хімічні та біологічні процеси, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології; визначає особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму про конкретному захворюванні; установлює зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень. вміє збирати анамнестичні дані, застосовує ефективні методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, що свідчить про розуміння логічної послідовності дій лікаря під час постановки діагнозу, призначення лікування та профілактики хвороби.

Письмове виконання завдань (0 – 9 балів за кожне завдання): кожне завдання складається з трьох питань, яке оцінюється у 3 бали. Максимальна кількість за всі вирішені питання у завданні становить 9 балів.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Вид навчальної роботи здобувачів				Разом
	Ведення конспекту	Виконання завдань лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи ілюстрування та опитування	Письмове виконання	
Тема 1. Протозойні хвороби птахів	1	2	4		7
Тема 2. Трематодози і цестодози птахів	1	4	4		9
Тема 3. Нематодози і акантоцефальози птахів	1	2	4		7
Тема 4. Арахно-ентомози птахів	1	2	4		21
Тема 5. Протозойні хвороби дрібних тварин	1	4	4	9	9
Тема 6. Трематодози і цестодози дрібних тварин	1	2	4		7
Тема 7. Нематодози дрібних тварин	1	2	4		7
Тема 8. Акарози і ентомози дрібних тварин	1	4	4		18
Тема 9. Інвазійні хвороби бджіл	1	6	4		20
Разом	9	28	36	27	100

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Богач М.В. Інвазійні хвороби свійської птиці: навч. посібник . Богач М.В., Березовський А.В., Тараненко І.Л.; за ред. А.В. Березовського. Київ: Ветінформ, 2007. 224 с.
2. Інвазійні хвороби коней .В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока та ін.; за ред. В.Ф. Галата. Київ: НАУ, 2008. 152 с.
3. Манжос О.Ф., Панікар І.І. Ветеринарна протозоологія: навч. посібник . Донецьк, 2006. 127 с.
4. Дахно І.С., Дахно Ю.І. Екологічна гельмінтологія: навч. посібник. Суми: «Козацький вал», 2010. 220 с.
5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Підручник – 2-ге вид., переробл. та допов. В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус; за ред. В.Ф. Галата. К.: Урожай, 2009. 368 с.
6. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. Практикум: Навч. посібник . В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус. Полтава: Укрпромторгсервіс, 2009. 242 с.
7. Паразитология и инвазионные болезни животных. М.Ш. Акбаев, А.А.Водянов, Н.Е.Косминков и др.; под ред. М.Ш. Акбаева. М.: Колос, 2000. 743 с.
8. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. Ю.Ю.

Довгій, В.Ф. Галат, О.Є. Галатюк та ін.; за ред. Ю.Ю. Довгія. К.: Урожай, 2010. 328 с.

Допоміжна

1. Атлас гельмінтів тварин. Дахно І. С., Березовський А. В., Галат В. Ф. та ін. К., 2001. 118 с.
2. Корчан Л.М. Приходько Ю.О. , Корчан М.І., Приходько О.Ю. Методичні рекомендації щодо гельмінто-ларвоскопічних досліджень стронгілятозів у дрібної рогатої худоби. Полтавська державна аграрна академія, Полтава. 2012. 28 с.
3. Ветеринарна арахнологія: навчальний посібник. Галат В. Ф., Євстаф'єва В. О., Клименко О. С. та ін. ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2010. 184 с.
4. Корчан Л.М., Корчан М.І. Дезінвазійна ефективність препарату «Дезсан» щодо ооцист еймерій кіз. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. Суми, 2018, 1 (42) С. 141–144.
5. Інвазійні хвороби жуйних: навчальний посібник. Галат В. Ф., А. В. Березовський, Н. М. Сорока та ін. ФОП Щербак О. В., 2011. 145 с.
6. Yevstsfieva V.A, Panikar I.I., Melnychuk V.V., Perederii N.A., Korchan L.N. Peculiarities of Embryonic and Post-Embryonic Development of *Oesophagostomum dentatum* (Nematoda, Strongylidae) Larvae Cultured in Vitro. *Vestnik zoologii*. 2017. № 51 (1). P. 67–72.

Інформаційні ресурси

Для самостійної роботи студенти можуть користуватися Інтернетом за наступними адресами:

- <http://vettorg.net/> - ВетТорг портал;
- <http://www.veterinar.ru/> - Ветеринар.ru
- <http://www.biofarm.kharkiv.com/> - Главная Biofarm
- <http://www.vetsintez.com.ua/> - Вет Синтез
- <http://zoolife.com.ua/> - Zoo life
- <http://vetvrach.info/> - Vetvrach. info
- http://www.google.com.ua/images?um=1&hl=ru&client=firefox&rls=org.mozilla%3Aru%3Aofficial&biw=1269&bih=791&tbs=isch%3A1&sa=1&q=%D1%81%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D1%86%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B7&btnG=%D0%9F%D0%BE%D0%B8%D1%81%D0%BA&aq=f&aqi=&aql=&oq=&gs_rfai - Саркоцистоз (гугл)
- http://www.google.com.ua/images?um=1&hl=ru&client=firefox&rls=org.mozilla%3Aru%3Aofficial&biw=1269&bih=791&tbs=isch%3A1&sa=1&q=cystoisospora&btnG=%D0%9F%D0%BE%D0%B8%D1%81%D0%BA&aq=f&aqi=&aql=&oq=&gs_rfai - Цистоізоспороз (гугл)